

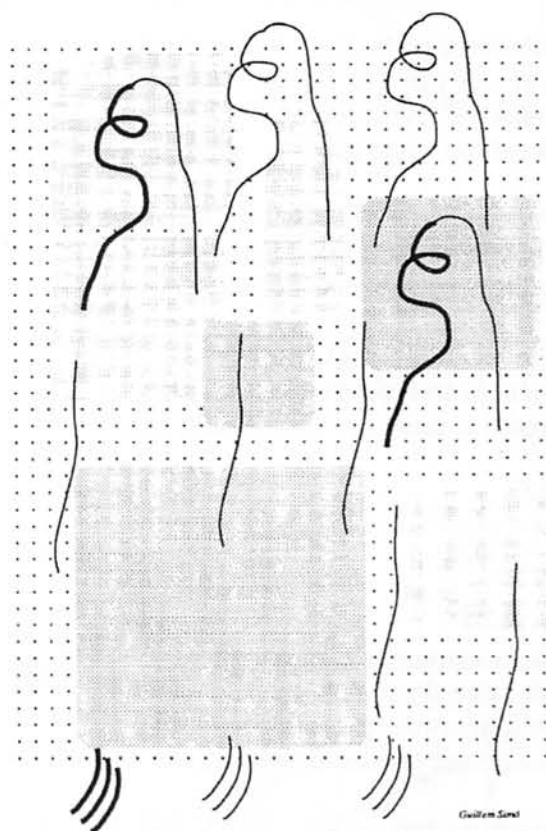
S'Esclop

Núm. 12

Suplement artístic i literari de La Veu

Calvià, desembre 2000

José Antonio Almeida
Andreu Caballero
Vicenç Calonge
Aina Ferrer Torrens
Damià Huguet
Jaume Pomar
Gabriel de la S.T. Sampol
Gaspar Servera
Guillem Simó
Magdalena Vidal
Francisco José Viegas

Il·lustració de Guillem Simó

JONÀS

IV

Jonàs es descobreix responsable de la tempesta

Jonàs dormia, la mar no era ella,
enfurismat el patró l'aixecà,
has d'invocar el teu déu, demanà,
Jonàs parlà i Aquell parà l'orella.

Jahveh seguí brufant, la nau -titella
entre les mans de la mar- rondinà
velles cabòries i rebentà:
el pal, les veus, mariners, gargamella.

Per què ho fas? Per què desobeeixes?
Per culpa teva correm gran perill,
tu ets el culpable de les nostres queixes.

Queixes que semblen del cavall, renill,
car espantats per la follia ens deixes,
Jonàs, la mort que embolcalla, setrill.

V

Jonàs tirat a la mar

Jonàs manà que el tirassin al mar,
per culpa d'ell era la gran tempesta.
Però tirau-me, després faceu festa,
es calmarà la mar, tots a cantar.

Jo vos he duit, com els bous, a escorxar,
vos he traït talment botxí i pesta,
vos he posat card i espant a la testa,
jo sóc l'indigne, malson a callar.

I fou llançat. La fúria marxà
i l'horitzó tornà als nostres ulls,
finí el temor i el rostre va lloar.

Mes no la veu, no quedaven esculls
mes sí silenci. Terra! van cridar
i tots guaitaren. Basta d'aldarulls!

VI

Engolit per un peix i pregària de Jonàs

Viure la mort i tornar a renéixer,
saber-se adéu i pregar i pregar,
pregar Jahveh perquè em tregui del mar,
misericòrdia, la llum acréixer.

M'escopí el peix i l'esguard em va créixer,
la terra, bella, em va semblar llar
i tot el verd va ser jardí, cel clar,
cançó de far, la pena va decreïxer.

Jo compliré les meves promences,
la teva veu obeiré, seguiré
la teva estela, les teves creences

predicaré, dolça guia, quefer
volat i música, grans benvolences
per a tothom, el teu desig faré.

VII

Jonàs compleix la missió

Sí, destruïda, Nínive, seràs.
Tu, que de tot t'enfots, pagaràs cara
la gosadia de mostrar-te avara,
luxuriosa. Ho dic jo, Jonàs.

Sols tens quaranta dies. Què faràs?
Jo pregaria Jahveh car la vara
no sap d'amics, amics de falsa cara,
avui és blanc i demà res, ni cas.

Gemeguerà la sensatesa, plany
anegarà, ofegarà clarors,
i serà serp amb un sol mes cert guany:

destrucció, destrucció, marors,
ganivetades, paradís amb pany
i fora cor, negríssims, bruts colors.

VIII

*Els ninivites fan penitència
i Jahveh accepta el penediment*

Tota la gent va fer gran penitència,
creieren Déu i es vestiren de sac,
feren dejuni i escapà el drac,
en veritat, Ell, els tengué clemència.

Si fins i tot el rei, ple de prudència,
per evitar tan maleït sotrac,
feu proclamar ordres. Mantell opac,
sobre la cendra esperà amb paciència

i Déu callà, rondinà, oh! perdonà.
Veié dolor, penediment, pregàries
sinceres, clams, plors, els deixà parlar.

I llavors tots tregueren lluminàries
i dolça flama al cor i ulls s'instaurà.
Jonàs cridà, s'enujà, alimàries.

IX

Disgust de Jonàs

Perquè jo sé de la teva bondat
i mal no vols, no volia venir
a aquesta terra. Més em val morir,
pren-me la vida, em sent enganat.

Jonàs sortí de Nínive, ciutat
plena de joia per tan bon destí,
plena de cants per tan bon i gran fi,
sols la tristor per a Jonàs fou plat.

I és que Jahveh sol ser més partidari
d'amonestar que del dol i la sang.
I enviarà a un intermediari

malgrat després no plogui gens, ni fang,
i l'enviat sigui acusat: falsari!
Jonàs es queixa, predicà com cranc.

X

*Jahveh demostra que és
just en la seva misericòrdia*

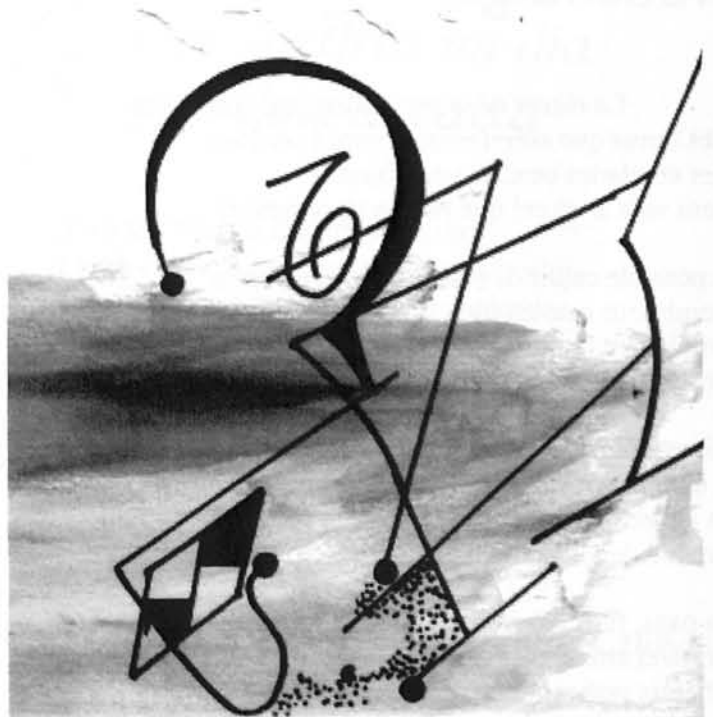
I Déu volgué donar una lliçó
al serf Jonàs que esperava assegut
a la cabana. I ben convençut
de que el parany li faria raó,

li preparà una planta d'amor,
però després la destruí. Perdut,
Jonàs plorà i plorà. I ajagut
demanà mort, llavors Déu la frescor

del seny mostrà: tu et dols per una planta
que no has fet créixer, i no em doldré jo
per la gran Nínive que em resa i canta?

Ja saps, Jonàs, que jo puc ser el tro,
mes també saps que compt fins a quaranta
i que m'agrada, sobretot, ser bo.

VICENÇ CALONGE I GUSTÀ

Acrílic de Magdalena Vidal

La lluna dins un pou

DAMIÀ HUGUET *

Finestra

Entre la verdor de les ombres que la mar feia
el pinar escarnia totes les veus dels actors,
tastant un quart creixent de lluna que surava
entre un barracó mig esbucat i set o vuit palmeres.
De manobres, n'hi havia pocs: filmaven en net
allò que no es podia escriure ni amb un dit de color.
Va començar a ploure tot just tocar migdia.
Un esbart de coloms onejava damunt un llibre obert,
on un vel d'aigua diluïa, entre esblanqueïts silencis,
la lletra negra d'un poema escrit a mà...

Curtmetratge

La claror de la veu ha intentat convèncer
totes les llums que suren entre somni i verdors.
Imatges entelades cercant un projector
que doni vida a un cel que retalla el capvespre.

No és possible callar davant dos mots de lletra
més combatius que un film, amb actors i amb actrius
que omplen en blanc i negre els colors que no hem vist,
ni la fosca que cau, ni la blancor que vessa.

Repetirem els noms quan mudem de conversa,
demà mateix potser, a la festa del món
oberta als vells encants que el cinema provoca,
amb un alè de blaus manllevats a les seques.

Pam a pam, film per film, tanmateix tot fa ull.
¿Revifarà el cinema les clarors que no hem vist,
aquí mateix potser, finestra de la lluna?

Després de calar foc a la fosca d'un film,
la claror de la llum que el projector provoca
nega amb imatges en blanc i negre escrites, crues,
tota la passió de veure que el mot final no ho diu tot.
D'ell només en perdura una part: dues lletres en blanc
que després de la foscor il·luminen de bell nou la sala
amb un aire fresc que sempre repeteix el rovell de l'acció.

El cel és un anell on s'hi emmiralla la calor que madura.
Una pedra escrita amb el ferro que la veu sempre calla.
Així, d'un film en perdura sempre l'inici: un tel de llum,
mai la cendra, la bellesa que es mor entre fosca i claror.
Posar en net el punt final és difícil quan el silenci ho diu tot.
Calls de mar i de foscor. Vellut de colors. Amb una imatge
/ calcada
a la negror que vessa allò que l'ull del cel no ha vist mai.

Una fosca claror

Mirada de la llum, clarors de tela prima.
Ben davant els ulls potser tot és mentida,
imatges que se'n van, velles albes que suen
al cor secret del cel que la foscor il·lumina.

Les flors de la claror

Col·lecció Poesia de Paper, Palma, 1996

* "Ben mirat. Film per film: la història continua.
Textos escrits després de visionar uns films que
mai no he oblidat".

Damià Huguet, entre d'altres, mencionava: *À propos de Nice* de Jean Vigo, *Otto e mezzo* de Federico Fellini, *L'histoire d'Adèle H* de François Truffaut, *La terra trema* de Luchino Visconti, *Mamma Roma* de Pier Paolo Pasolini i *À bout de souffle* de Jean-Luc Godard.

JAUME POMAR

La bona terra

Té gust salat, la teva bona terra,
Té gust de sant, de mar i de suor,
D'ensalivada fe, de flux malsà.
Mare dels bords, dels esgarrats, madona
Molt mal plantada, soscat solar
Per subterranis rius d'ambicions
I mesquineses sòrdides, oratges.
Pot ser la teva, aquesta terra bona?
Bé l'has tastada i en dius els sabors.
Qui la coneix millor te l'arrabasi
Dels cinc sentits, del cap, del moll dels ossos.

Homenatge a Blai Bonet

Amb el vestit d'orat escadusser
Que t'has tallat, coltell al vent, dels núvols
Traces arpegis a l'arpa sonora
De l'albaïna sobre la mar negra.

La lluna és un llambreig, pedra foguera
Obrint camins de llum, pentinant ones
De catedrals barroques a la platja
On els corals ensinistren espigues.

I es violat el mar, color de sal
Quan et vesteixes un amit litúrgic
I concebres amb els déus la missa
De la negror de la natura morta.

Crida la gràcia en el salt ingenu
De la bardissa, color d'horabaixa
Al teu besllum verd-blau, visionari
Ressò del mar gelós i de la terra.

L'escorça del desig ara és boscúria

els poetes són ciutadans especials
Karl Marx

L'escorça del desig ara es boscúria,
Fosc filferat, forrellat del misteri
On no fitores pepotes de cera.
Tot l'encanteri és mort arreu del camp
-Mentre el violoncel de Pau Casals
Recita un cant d'ocells a l'horabaixa-
Tacat, roent, i el cel sembla una nafra.
Llostrant de nit. Volen les papallones
Cap als fogons encesos i els carbonacles
Amb la recança, com una genètica,
De retallar-se al foc les ales blanques.
I tu no dius on és la clau de l'aigua
Ni t'entendreixes amb els sons benignes
D'un lloc segur --l'herbeta a la vedruna,
La grava del jardí, les flors, les fulles,
La turonada lenta de les sines,
Un fart de foc entre les mans tan balbes.
Un ciutadà divers o un hivernacle?

T'en sortiràs un dia, dins la caixa

T'en sortiràs un dia, dins la caixa
I amb els peus per davant. Abans la pluja
T'haurà cridat "covard" moltes vegades.
Amb una veu sincera. Un punt més endins,
El vent que t'interpreta, amb fibló autèntic,
A cau d'orella et diu "traïdor". Plora
No sols la teva sort, sinó la terra
Que de bell nou et llança el repte clar
De dir qui ets, com una mala cosa.

Elegies (1985-1986)

Premi Ciutat d'Elx 1986,
1ª edició Balenfó, València, 1987.
2ª edició, Palma, dbre 1998. Balenguera, Editorial Moll.

13 x 3 LECTURA POÈTICA

ANDREU CABALLERO

Potser caldria remuntar-se deu anys enrera per trobar el primer precedent d'aquesta experiència literària. Fou l'any 90 quan a Inca i de la mà d'Aina Ferrer, Miquel Àngel Raió, Antoni Rodríguez i Andreu Caballero nasqué el grup **Envit**. Ben aviat es sumaren al projecte Pere Mascaró, Antoni Mateu, Catalina i Eduvigis Torres. La finalitat d'aquesta empresa era intercanviar materials i treballs, parlar de literatura i organitzar presentacions de llibres així com diferents activitats relacionades amb el món de les lletres. Tot i que el grup **Envit** no ha deixat d'existir com a tal, la seva incidència pública desaparegué la segona meitat d'aquesta dècada.

Un precedent més proper el trobam amb motiu de la publicació i de la presentació que es feu a Inca del llibre *Poetes de Mallorca per la Llengua*, una iniciativa impulsada per la plataforma *Joves de Mallorca per la Llengua* que aconseguí reunir més d'un centenar de poetes de Mallorca, on coincidiren alguns dels membres del grup **Envit** amb d'altres escriptors també molt propers: Mar Cortina, Biel Florit, Lluís Maicas...

D'aquesta manera, i després de les presentacions dels llibres *Natures Mortes* de Lluís Maicas, *En el saltant de l'aigua* d'Aina Ferrer i *Nòmades* d'Antoni Rodríguez, es plantejà

l'oportunitat d'organitzar una lectura poètica conjunta, coincidència que no s'havia donat fins aleshores. El 13 d'abril fou la data triada i per aquest motiu es decidí que fossin també tretze les persones convocades cadascuna de les quals llegiria tres dels seus poemes. Així sorgí el nom: **13 x 3 Lectura poètica**. Una nomenclatura matemàtica per a una experiència de lletres.

La primera intenció era fer només una única lectura a Inca, emperò l'experiment tengué bona acceptació, tant per part del públic com dels autors, i tot d'una sorgiren noves convocatòries. Binissalem (17 de juny), Llubí (25 de juliol), Lloseta (2 de setembre) Sa Pobla (23 de novembre) i Palma (20 de desembre) han estat els primers en acollir aquest espectacle literari que ja ha citat a vint-i-sis poetes de Mallorca: Xavier Abraham, Rafel Bordoy, Maite Brazales, Andreu Caballero, Jaume Caldentei, Mar Cortina, Aina Ferrer, Biel Florit, Caterina Gelabert, Antoni Gost, Pep Lladó, Lluís Maicas, Tomeu Martí, Salvador Martínez, Pere Joan Martorell, Jaume Mesquida, Jaume Oliver, Bartomeu Palleras, Pere Antoni Pons, Antoni

Nu, fotografia de Gaspar Servera

Rodríguez, Jaume Rosselló, Jaon Carles Simó, Eduvigis Torres, Pep Vallespir i Antoni Xumet.

Autors diversos, alguns amb una extensa i acurada obra poètica, d'altres fins i tot inèdits; gustos i tendències dispars s'apleguen sota aquest títol. Una petita degustació poètica heterogènia i complementària que tendrà les properes convocatòries a Lluçmajor, Campanet, Bugar i Algaida, entre d'altres, fins arribar a un total de 13 destinacions; per tal de desafiar de bell nou la malastrugança. Tampoc no es descarten Barcelona, Eivissa, Maó o València per tal d'oferir una mostra de la poesia que actualment es pot trobar a Mallorca.

Els parcs de Kuopio

L'eternitat és poc temps per dir-nos
jo i tu les curtes frases que
s'entreenen a la mar, a l'invisible límit,

les pròpies illes disperses.

FRANCISCO JOSÉ VIEGAS

Contradicció

Giovanni Antonio Bazzi, de mal nom
Sodoma, fou, sens contradicció,
autor de moltes obres d'art sagrat:
àngels, miracles, crucifixions.
Sodoma i Gomorra són dues ciutats
tan bíbliques com Jerusalem.

JOSÉ ANTONIO ALMEIDA

Sodoma i Gomorra

De tant en tant l'incendi de costum,
i a més a més els terratrèmols,
però cada any hi ha més turistes,
com vos, amic, lector, de fora.

JOSÉ ANTONIO ALMEIDA

Els vikings

Pus mai aquest poble ha desplegat els seus vaixells
fràgils i alhora temuts
per noves terres. Vet aquí els seus fills
habitant ciutats modernes sobtadament clares, obertes al cel.

Pus mai els seus llargs vaixells han creuat
els oceans mortífers travessant les ones
més altes que la mort i la pàtria.

Es així que reben els estrangers a llurs cases,
suaument, cedint la conquesta al qui és conquistat
com si les esferes del món haguessin sobtadament aturat
el seu silenciós moviment,
la seva perpètua oscil·lació entre la mort
i la continuïtat de les navegacions.

Ja no hi ha batalles més que a l'interior del cor,
a l'interior de la casa, a l'interior del món
escrit en silenci com en una il·luminació.

FRANCISCO JOSÉ VIEGAS

Carn de porc

Grâce a vous une robe a passé dans ma vie
CYRANO DE BERGERAC

Educat en la contemplació de les estàtues
gregues d'efebus de marbre incolor
i en la lectura de poetes i filòsofs
d'estricta i ferma observança platònica,
entès en vasos amb erastes i èromens
i en vides de deixebles de l'amor socràtic,
en aturar-se davant un tors desconegut
--igual que la sina de les sirenes als esculls--
a prop de l'asta amb un senyal vermell
sobre el macadam de les avingudes noves,
veu fora de l'automòbil dos pits,
transtornat per les ganes de tastar
el defès gust de femella, com un jueu,
privat per llei de menjar carn de porc.

JOSÉ ANTONIO ALMEIDA

Traducció del portuguès de **GABRIEL DE LA S.T. SAMPOL**

VINT-I-DOS DE MARÇ

Un fruit caigut de l'arbre d'aquest vint-i-dos de març
sota un cel prim de sol, respon en ell la saba ancestral i parla,
els solcs no es dissipen i arriba aquell mínim instant
d'enlluernada vida que penja en el fremir del bosc.
Un tall periòdic exsuda i ens cau a les mans inesperat
quan la memòria semblava perdre's ignorant
dels canviants i cíclics ritmes.
Quietament ens llegeix el cor. Primavera adolescent
des de l'asfalt d'avui, vora la terra roja i que torna
perquè no oblidis mai la fam que s'acumula
de veure passar un full darrere un altre full en blanc.

OCTUBRE A VALÈNCIA

Havíem transgredit el còdex secret dels somnis i
somniaèvem novament
emparats per una mar de rutes innombrables.
Nosaltres, lladres d'albes naufragant pels mots
havíem tacat amb tinta el cos
i amb vi nodríem l'espetec de les llances.

Tot esdevé tan lent i la lluita és tan cansada
escorça i crit en el comiat
i en la nit fosca els espills de l'adéu com quitrà de l'aire.

Caldrà esperar un altre retorn
i mai no serà el mateix
occit el bes
la solitud --furtiva-- ens clou.

En el saltant de l'aigua (1999)
AINA FERRER TORRENS

SCARDANELLI

*"Tinc por que em passi com a Tàntal, que va
rebre dels déus més del que pogué pair"*

Hölderlin

D'ençà del dia suprem de la bellesa viu lluny a una
torre, per les prades dels déus i toca el clavicèmbal. No hi ha
camí que el pugui fer tornar. Adesiara les parets vinclen la
fressa de les ombres i els fantasmes parlen molt suaument,
eixugant-li el front tota la nit fins que s'esvaneixen amb els
primers raigs. Darrere les persianes lànguids jutipiris
sortillers. No demana auxili, potser perquè no sap en quin
lloc creixen l'escorça les destrals o l'arc-en-cel tasta de pluja
les donzelles. El riu Neckar remoreja entre xiprers, l'aigua es
meravella en l'atzur i, amb la gràcia de l'abril ell, incaut, en
segueix la via. Ara el temible ja no cega, just es contorba
entre plomatges vacil·lants. Al calze dels cims s'immola
l'ocellada i les aranyes pengen sense avis. Tan aviat són al
buit com a l'hort de la prunera. Pel balcó, l'horabaixa s'endú
memòries de paper. Pobre nounat univers entre espasmes. De
tanta vibrant llum s'obre massa el desig i l'estelada pren la
ment. En l'altra cara oculta.

